

KUTSESTANDARD

II tase 05-09042003-02/2
III tase 05-09042003-02/1

OPTIK II, III

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid optiku II ja III kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu juurde moodustatud optomeetria töörühm koosseisus:

Erki Rebane	Osäühing Instrumentarium Optika
Suido Suursalu	Aktsiaselts Balti Optika
Vootele Tamme	AS Lupree
Jüri Kelk	AS Focus Eesti

Ajavahemikus 29.11 – 10.12.2002.a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 20 optikaettevõtte (ja koolitaja) esindajad Eesti erinevatest piirkondadest. Optiku II ja III kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud Euroopa Optomeetria ja Optika Nõukogu optomeetria eurodiplomi nõudeid (ECOO European Diploma in Optometry, ECOO General Assembly, 1998, London) ja CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskuskõuetega võrdleva analüüsiga.

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 17.03.1998. a. Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu otsusega nr. 2 kinnitatud optik II kutsestandard.

Käesolev optiku II, III kutsestandard on kinnitatud 09. aprillil 2003. a. Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu otsusega nr. 11.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangute ja isikuomaduste.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

Kutsekvalifikatsioonisüsteemis on viis taset, kusjuures I tase on madalaim ja V tase kõrgeim.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumuste ja kogemuste omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kõik kutsed ei eelda kvalifikatsioonitasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Kesktaase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtaase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub optomeetria muude tervishoiu sidusalade valdkonda, kood 8514.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub optik 3. pearühma “Keskastme spetsialistid ja tehnikud”, kood 3224.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Optik II, III
Inglise keeles:	Optician II, III
Soome keeles:	Optikko II, III
Vene keeles:	Оптик II, III

5 KUTSEKIRJELDUS

Optiku töö põhiülesanneteks on prillide valmistamine, remont ja kliendi juhendamine nägemist korrigeerivate abivahendite kasutamisel. Optik on professionaalne optikaalaste teenuste osutaja. Optikuna tegutsemine eeldab selget eriala-identiteeti ja eetikat. Optiku kutse sobib nendele, kes tunnevad huvi nii tervishoiu kui tehnika vastu. Oma igapäevatoos peab optik arendama oma kutsealaseid teadmisi ja töövõtteid, jälgima tehnika ning tehnoloogia muutusi.

Optik II kutsekvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on erialane koolitus või erialane töökogemus vähemalt 2 järjepidevat aastat.

Optik III kutsekvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on erialane haridus, erialane järjepidev töökogemus vähemalt 3 aastat ja täiendkoolituse läbimine.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja –teadmised

6.1.1 Seadusandlus

- 1) kutsealast tegevust puudutavad Eesti Vabariigi õigusaktid
- 2) tööõigus

6.1.2 Majanduse alused

6.1.3 Töökeskkonna ohutus

- 1) tööohutus
- 2) tervishoid
- 3) tööhügieen
- 4) jäätmekäitlus

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

- 5) esmaabi
- 6.1.4 Suhtlemine, sealhulgas erinevate sotsiaalgruppidega
- 6.1.5 Klientidesse puutuva informatsiooni konfidentsiaalsus
- 6.1.6 Individuaalne töö
- 6.1.7 Kutseala õpilaste juhendamine
- 6.1.8 Enesetäiendamine
- 6.1.9 Asjaajamine
- 6.1.10 Keeleoskus (vt lisa A)
 - 1) eesti keel – kesktase
 - 2) vene keel – kesktase
 - 3) üks võõrkeel – algtase
- 6.1.11 Arvuti kasutamine – moodulid AO1-AO7 (vt lisa B)

6.2 Põhioskused ja –teadmised

- 6.2.1 Tervishoiu eesmärgid
- 6.2.2 Erialane terminoloogia
- 6.2.3 Erialane füüsika
- 6.2.4 Müügitehnika ja klienditeenindus
- 6.2.5 Silma ehitus ja silmas optilise kujutisega toimuvad protsessid
- 6.2.6 Kliendi optikakaupluse külastamise põhjuse väljaselgitamine - II algtase; III kesktase
- 6.2.7 Erinevad optilised abivahendid
- 6.2.8 Prillide ja kontaktläätsede retseptidest arusaamine
- 6.2.9 Klientide juhendamine optiliste abivahendite kasutamise ja hoolduse osas – II algtase; III kesktase
- 6.2.10 Optiliste abivahendite kasutamise hügieenireeglite järgimine ja nende õpetamine - II algtase; III kesktase
- 6.2.11 Prilliläätsede omadused
 - 1) prilliläätsede geomeetrilised omadused
 - a) monofokaalsed läätsed (sfäärilised, silindrilised, prismaatilised)
 - b) multifokaalsed läätsed (bifokaalsed, trifokaalsed, progressiivsed)
 - 2) prilliläätsede materjalid
 - a) mineraal
 - b) plastik
 - c) polükarbonaat
 - d) akrüül
 - e) polariseeritud
 - 3) prilliläätsede pinnakatted
 - 4) prilliläätsede vastupidavus ja ohutus
 - 5) optilised tolerantsid, raamide ja klaaside kvaliteedinõuded
- 6.2.12 Kontaktläätsede omadused - algtase
 - 1) materjalid (hapniku läbilaskvus, veesisaldus)
 - a) pehmed kontaktläätsed
 - b) kõvad kontaktläätsed
 - 2) geomeetria (raadius, diameeter, keskosa paksus, optiline tsoon)
 - a) monofokaalsed
 - b) multifokaalsed
 - 3) näidustused, vastunäidustused ja tüsistused
- 6.2.13 Prilliraamide materjalid ning nende anatoomiline ja bioloogiline sobivus
- 6.2.14 Prilliläätsede soovitamine kliendi vajadustest lähtudes - II algtase; III kesktase
- 6.2.15 Prilliraamide soovitamine kliendi näokujule, stiilile ja moesuundadele vastavalt

- 6.2.16 Prilliläätsede prilliraami paigaldamine etteantud parameetrite järgi (sh. käsitsi)
- 6.2.17 Prillide valmistamise ja remondi seadmete käsitsemine (vt lisa C) - II algtase; III kesktase
- 6.2.18 Prillide üleandmisel prillide anatoomilise sobivuse ja klaaside paigaldamise õigsuse kontrollimine ja hindamine - II algtase; III kesktase
- 6.2.19 Punktis 6.2.10 (prilliläätsede omadused) ja lisas C loetletud prillide valmistamise ja remondi seadmete ehituse ja tööprintsipi tundmine ja nende ökonoomne, keskkonnasäästlik ja töökaitse eeskirjadele vastav kasutamine ja hooldamine - II algtase; III kesktase
- 6.2.20 Seadmetetöökorras oleku hindamine
- 6.2.21 Prilliläätsede ja kontaktläätsede valmistamise tehnoloogia printsiibid - II algtase; III kesktase

6.3 Isikuomadused ja võimed

- 1) vastutusvõime
- 2) suhtlemisoskus
- 3) koostöövõime
- 4) õppimisvõime
- 5) teenindusvalmidus
- 6) kohanemisvõime
- 7) intelligentsus
- 8) ruumiline kujutlus, loogiline mõtlemine, visuaalne mälu
- 9) matemaatiline võimekus
- 10) täpsus, koordineerimine, osavus
- 11) kutsetöökohaks vajalik füüsiline võimekus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib kutsestandardit muuta enne kehtivusaja lõppu.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevatel nõuetel on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaaroskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaaroskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaaroskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaaroskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaaroskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

PRILLIDE VALMISTAMISE JA REMONDI SEADMETE NIMEKIRI

1. läätselihvimise seadmed;
2. käsilihvimispink (peenkäi)
3. sablooniaparaat;
4. tsentraator;
5. raamimõõtja;
6. dioprimeeter;
7. raamisoojendaja;
8. puurimisseade;
9. läätse soone lihvimisseade;
10. poleerimisseade;
11. läätsede värvimisseade;
12. ultrahelipesur;
13. näpitsad, tangid jt sellised instrumendid;
14. keevitus- ja jootmisseade;
15. UV-tester;
16. polariskoop;
17. kvartslamp;
18. klaasinuga;
19. binokulaarluup;
20. pupillomeeter;
21. läätsekell.